NOVICE
kmetijskih, obertnijskih in narodskih rečí.

Novíce izhajajo v Ljubljani vsak teden dvakrat, namreč v sredo in saboto.

Odgovorni vrednik **Dr. Janez Bleiweis.**

Veljajo za celo leto po pošti 4 fl., scer 3 fl., za pol leta 2 fl. po pošti, scer 1 fl. 30 kr.

Tečaj XI. V saboto 10. septembra 1853. *List 73.*

Še nekaj o tem: kako delati kís (jesih) iz sadja.

V bukvicah „Žganju slovó! vojskó!“ ki so ravno na svitlo prišle, sim naznanil, da se iz enega mernika ali pol vagana sadja **10** bokalov jesiha dá napraviti. S tem je v omenjenih bukvicah dokazano, da bi žganjarji več, kot pol več dobička imeli, če bi jesih delali, namesto da žganje kuhajo. Dokazano je tam, da iz **14** mernikov sadja se prodá za **5** gold. in **15** kr. žganja, če se bokal žganja clò po **40** kr. prodá; nasprot pa se dobí za kís iz **14** mernikov, če bokal le **2** groša veljá, **14** gold.

Je pa v teh bukvicah rečeno, da en mernik (pol vagana) dá **10** bokalov kísa. V **69.** listu „Novíc“ pa berem, da „vagan (mecen) gnjilega sadja dá **8** do **9** bokalov jesiha“.*) No, sim si mislil, zdaj me bodo žganjarji nažgali, ker po „Novícah“ dá vagan **8** do **9** bokalov, jez pa terdim, da že mernik dá **10** bokalov jesiha. Že sim mislil, da bom moral besedo nazaj vzeti in povedati, da sim prenapeto računil. Še enkrat natanjko poskusimo. Namerili smo mernik poberšine, vsake baže jabelk (skor polovíco je bilo sognjitih) zverhoma (sadje se zverhoma meri); vse smo stolkli, v žakelj in vse skup v prešo djali, in kaj mislíte, koliko smo naprešali? Enajst bokalov in pol, poštene mere; — če bi se za očistenje poldrugi bokal vzelo, toda ni potreba, še **10** bokalov ostane iz enega mernika.

Pri nas pa potem s sadnim kisom takole delamo: Naprešamo polni sodec, več ali manj (ta, ki smo ga zdaj naprešali, derží **50** bokalov). Ko je sodec poln tega mošta, se pustí na hladnem, odmašen; zdaj začnè precej kipeti, zato smo pustili še dva, ali k večem **3** bokale mošta, da se vedno zalíva, da vso nesnago izmeče, kar kake **14** dní terpí; zalivati se pa mora tako, da je sodec vedno poln. Če se delj zalíva, bolj se sčisti. Potem tako očíšeno spravimo na kraj, kjer pri miru ostane; pri nas ga postavimo na hladin kraj. To, se vé, da še ni jesih ali kís, je pa popolnoma čisto. V hiši, na pêči imamo pa dežo, ki kakih **15** bokalov derží in ima blizo srede, nekoliko nižej, pípo. V to dežo, v kteri je že matica, denemo zdaj tako očíšenega sadnega mošta, in kmal je nar boljši kís. Kolikor se ga porabi, se od verha, kteri je, se vé da pokrit, spet dolije s sadnim moštom. Lahko pa rečem, da je tako narejen kís gotovo bolji, kot marsikteri Ljubljanski vinski kís. Pozimi, ko je peč bolj gorka, se mora clo večkrat z vodo zalivati, da se ne vjé. Na to vižo dobimo iz mernika, skor se lahko rajta, **11** bokalov dobrega kísa in iz vagana **22** bokalov, ne pa **8** do **9**.

Poskusili smo tudi samo gnjile, drugi pot čisto zdrave jabelka, in pokazalo se je, da z gnjilimi je dosti manj dela in tudi se pri merniku en polič ali **3** maslice več kísa dobí.

Da bi pač žganjokuharji svoje očí odperli in prerajtali, koliko zgube imajo, ko sadje v strupeno pijačo kuhajo! Vém, da iz jabelk je že clo malo žganja, več se hrušek v žganje potrati, toda hruške dajo pa tudi več kísa; tako, da se prav lahko vzame, če mernik sadja v žganje kuhanega **40** kr. dá, dá v kís narejenega več kot **1** gold., če se bokal kísa le **2** groša rajta, — koliko je pa manj dela in veliko manj stroškov!

Tudi še moram povedati, da smo lansko jesen, po nasvetu Novíc jabelka v pesek djali, toda so vse kmalo sognjile, zakaj, ne vém*). Bile so zdrave spravljene in vse je bilo natanjko spolnjeno, pa vse ni nič pomagalo.

V Horjulu **5.** kimovca **1853.** **J. V.**

*) Oboje zna gotovo biti, ker različnosti v kmetijskih skušnjah so velike, in v napravljanju kísa iz sadja je velik razloček: kakoršnega plemena je sadje, bolj sočno ali bolj pusto, ali je bolj ali manj gnjilo, ali so jabelka ali hruške itd. Po ti skušnji iz Horjula tedaj zamoremo rêči, da se pridelk kísa iz 1 vagana sadja od 8 do 22 bokalov spreminja. Vred.

Jezikoslovni pomenki.

Še nekaj od „skutnika“.

Že v **50.** listu „Novíc“ leta **1849** je g. Požencan po razlaganju in pomenu besede skutnik vprašal, kar se mu je za neko zgodovinsko razjasnjenje potrebno zdelo. Več razlagavcov se mu je bilo oglasilo, pa noben pomen besede ni v zgodovinstvo segal, celò pomen repa, ki ga je nekdo skutniku ali skutu dal, je, menim, g. Požencan le prisiljeno v poslovenjenje imena Skytov porabil. Po tem je bila ta reč zaspala.

Letos se je vnovič pričkanje zavolj te besede pričelo. Bodi tudi meni, nekdanjimu belimu Krajncu, dovoljeno — ne scer, da se med una dva vtaknem, ker od „skutnika“ prav za prav nič ne vém — ampak da na drugo besedo opomnem, ki „skutnikovo“ slovstvo po-

*) „Novíce“ so naznanile lani pokladanje sadja v pesek in priporočile to ravnanje, ktero je po obilnih skušnjah poterjeno in v Ameriki sploh v navadi, zato se tudi „amerikanska šega“ imenuje. Če pri vas ni ta poskušnja enkrat dobro stekla, moramo vprašati: jeli ste pesek po sončnem prepeku do dobrega posušili, ker le popolnoma suh pesek je za to pripraven, in ali ste sadje rahlo z drevés pobirali in ga po tem berž v pesek položili? Zraven še znane skušnje opomnimo, da lansko sadje je že v sebi neko nenavadno nagnjenje imelo gnjiti, ker se vé da se ne more z nobenim pomočkom odverniti. Vred.

jasniti utegne, in je gotovo nar boljša in naravnost voda na Poženčanov malin.

Od mladih nog je meni namreč beseda skutati se in skitati se znana, in menim, da jo še zdaj v Adlešički fari poznajo in rabijo. Oboje pomeni eno, toda „skitati“ je, mislim, bolj v navadi kot „skutati se“, dasiravno mi je zadnje tudi od nekdaj znano.

Skutati in skitati se pomeni tam to, kar scer po drugim Krajnskim, vlačiti, klatiti se, beschäftigungslos herum ziehen, vagabundiren. „Kod si se skital?“ so me pokojna mati včasi otroka še kregali, ako sim se bil kam poklatil, to je: wo bist du herumgezogen? — „Malopriden človek“, bi rekli v Adlešičih, „skita se sem in tam, pa se ne poprime nobeniga dela! — skiteš je!“

Ako je ta beseda „skutniku“ kaj v žlahti ali ne, naj drugi presodijo; očevidno pa je, da naravno in etimologično ime Skytham dajè, zakaj Skythi so bili zares skiteži, Nomadenvölker ohne feste Wohnplätze, in se jim je znalo rêči tudi skuteši ali celo skutniki, kakor se dandanašnji še pravi skitati in skutati se.

Ali so pa Skythi ali skiteši bili Slaveni ali ne, se iz tega nič ne spričuje, pač pa si moramo misliti, da so terdno vstanovljeni Slaveni svojim se skitajočim sosedam to ime dali, in prav lahko je res, da so bili ti sosedi tudi Slaveni, in samo v razloček od naseljenih so se skiteši imenovali. Greški pisarji so morali samo od Slavenov to ime slišati, in so ga po duhu svojiga jezika pisali. In pisali so ga z *y* zato, ker so skut in skit — ali pa, kakor je Slavenam rado v navadi, tudi skût slišali.

Graberski.

„*Kupa*“ ali „*Kolpa*“?

V „Novicah“ je bilo že več lepih dopisov „od Kupe“. Eden izmed poštovanih gg. dopisavcov mi je rekel, da piše „Kupa“, zato ker izhaja ta beseda po njegovi misli iz „kupeti (kipeti)“. Ali to je pomota. Vsi Slovenci, kteri govoré: solnce, volk (vovk), polž, ji pravijo Kolpa (Kovpa), ali pa „Kópa“. Horvatje in ž njimi vred Poljanci na Krajnskem, ki govoré: sunce, vuk, puž (kakor tudi muž, ruka namesto mož, roka itd.), govoré dosledno tudi „Kupa“. — Iz tega se vidi, da se je v tej besedi, kakor v besedah: „sunce“, „vuk“, „puž“ itd. slovenski stareji glas *ol* v jugoslovenski *u* spremenil, da se ime Kupa tedaj ne smé izpeljevati iz „kupeti“, in da je po tem takem v slovenščini bolje pisati Kolpa kot „Kupa“.

Kterega korena je pa Kolpa? Po misli gosp. dr. Miklošiča, s kterim sim se zastran tega menil, je to ime, bojè iz latinskega Colapis narejeno. Njemu vsaj — je djal — ni nobena slovanska korenina za to ime znana. Da smo od Latincov, ki so nekdaj po naših krajih živeli, več imen sprejeli, je znana reč. Kdor more dokazati, da so tod poprej Slovani stanovali in oni pervi reki ime dali, naj dokaže.

Iz besede „kópati“ se to ime ne smé izpeljevati, dasi nekteri govoré tudi „Kópa“, ker je gledé na latinsko in nemško ime „Colapis“, „Kulp(a)“ očitno, da je *l* pozneje izpadel, kakor se že govorí tudi: póž, vók, sonce, namesto po starem: polž, volk, solnce (po latinski sol). Rajši glasovi odpadajo in izpadajo, kot se piraščajo in vraščajo, na priliko: lastnost, češnja, čevo itd., namesto: vlastnost, črešnja, črevo itd. po starem.

Navratil.

Življenje slavnih Slovanov.

XXI.

Krilov.

△ Krilov (Ivan Andrejevič), preslavni basnik rusovski, se je rodil po starem računu 2., po novem 14. svečana (febr.) 1768 v Moskvi; izrejen je bil v Tveru, kamor so se bili stariši iz Moskve preselili. V Tveru je živel delaje pri mestnem poglavarstvu do leta 1785. Od ondi je šel v Petrograd, kjer je več let pri sodnih oblastih služil. Leta 1802 postane tajnik vojaškega svetomera v Rigi. Leta 1811 ga izbere cesar Aleksander za knjižničarja očitne cesarske knjižnice Petrogradske, ker je ondaj že za izverstnega pisavca iger gledališčnih in basen (fabul) slul.

Krilovu basniku je dospela 1818 čast, da ga je „akademija, to je, učena družba cesarska za nauke“, ktere delavni ud je bil od 1811, z zlato svetinjo osvetinila v znamnje velike koristi njegovih basin za jezik in slavo domovíne, kakoršno je bil že tudi Karamzin za svojo „istorijo rosijskago gosudarstva“ dobil. Naj slavnejši pisavci: Deržavin, Neledinskij-Mêlecki, Kapnist, Ozerov, Dmitrijev, Karamzin, Gnêdič, Žukovski, Batjuškov, Knez, Vjâzemskij, baron Delvig, Baratynskij, Puškin so mu bili prijatelji. Njegove basni je mahom izperva vse od kraja hvalilo; priljubile so se celó rodovini carski (rusovski). Iz njegove basni „Vasilek“ se vidi, kako milostljivo je cesarica Maria Fedorovna za-nj v bolezni njegovi skerbela. Do groba je hranil cvetlice, ki mu jih je v raznih prilikah pošiljala. Oba cara Aleksander in sedanji Nikolaj Pavlovič sta ga posebno čislala in zavoljo izverstne glave prav po carski darovala. Tudi druga rodovina carska mu je v vsaki priložnosti pokazovala, kako njegovo prebrisano glavo poštuje. Kako so Krilove basni tudi drugim narodom godile, priča to, da je bilo leta 1825 veliko njegovih basin v Parizu na francoski in italianski, pozneje tudi na nemški jezik po naj boljših pesnikih prevedenih. Francosko in laško prestavo je dal l. 1825 v Parizu grof Orlov na svoje stroške prekrasno natisnjene, z izvirno rusko besedo poleg, na svetlo. Bukvar Smiadin je plačal Krilovu v Petrogradu za osem zvezkov basen 40.000 rublov. Na Ruskem niso bili še spisi nobenega pisavca tolikrat in tako obilno tiskani, kakor basni Krilova. Do smerti njegove so razprodali po Rusii 77.000 iztisov.

Krilov je basni svoje iz zgodovine in narodovega življenja jemal; tudi jezik je narodov, prost, ne učen. Zato so se pa tudi naroda prijemale. Veliko naukov basin njegovih je zdaj narodu ruskemu v pregovor. Od poprejšnjih znanstvenih del k basnim je prešel takole: V Moskvi se soznani (leta 1806) z Dmitrijevim, čigar basni so tako v číslih kakor njegova druga dela. Krilov hoče za poskušnjo dvé (francoski) basni Lafontênovi na ruski jezik prevesti, ktere Dmitrijevu pokaže. Dmitrijev vidi berž, da ima mož glavo za to, ga jako pohvali, in nagovarja, se te pesmenije živo poprijeti. Tako je bil Krilov napeljan na pot, kteri ga je do tolike slave pripeljal. Med tem pa ni stara ljubezen k gledališčnim delom Krilovu povse ugasnila. Leta 1807 je bil dal natisniti svoji dve veseli igri: „Modnaja lavka“ (prodajavnica novih nóš) in „urok dočkam“ (nauk hčeram), kakor tudi svojo spevoigro: „Ilija Bogatir“, ki so bile vse igrane. Pervi dvé ste se dolgo dolgo priljubljale; „modno lavko“ še dan danes igrajo. To priča, kako šegav in kratkočasen je bil Krilov. Pozneje se je le z basni pečal.

Pervi pot so bile basni v posebne bukve natisnjene leta 1808. Bilo jih je samo 23, ali dovolj, da so njegovo slavo oznanovale. Aleksander Pavlovič ga je zato obilno daroval, in česarica Maria Federovna ga je celó s prošnjo počastila, da bi ji hodil svoje spise sam prebirati, kar se je potem tudi godilo.

Leta 1838 so Krilova o sedemdesetem godu po svetu slavnega pevca rusk. Žukovskega vezovali s predragimi gostijami, ktere so naj imenitnejši gospodje

in naj učenejši možje s svojim pohodom počastili. Cesar Nikolaj mu je veselje svoje in čast s tem skazal, da ga je z redom sv. Stanislava poslavil. Umerl je Krilov leta 1844.

Šege po Slovenskem.

Kader proso manejo v Savinski dolini na Štajerskem, še mnoge šege imajo, ktere so menda tudi še ostanjki malikovavskih časov naših sprednikov.

Ko se noč naredí, pridejo od sosedov mladi možki in ženske k enemu gospodarju ter začnejo proso mancati. Ko je delo že skoro dokončano in le prosnico še iztresajo, počnejo iz parne po šemasto oblečeni možki s popačenim govorom po gospodarju vprašavati. Ko se jim al gospodar, ali namesto njega vižarnik tega dela oglasí, ga prijazno pozdravijo in prašajo: al bi hotel kaj živine, ki je proso izmamala, jim prodati, in scer jalovke bi nar raji kupili? — Na to se začnè dolga barantija, smešna pa tudi zasegljiva. Ko si jalovko (eno žensko) zberó in se za njo pogodijo, zvežejo nekaj snopov prosenice močno v škop, na tistega se vsede možki, ki je oblečen kot Kurent, roge na glavi, in kožuh narobe, vkrotiti dolgo rogljato palico. Dva enako šemasto oblečena kupleno jalovko vzameta v sredo, in trije vštric vlačijo Kurenta na škopu sedejočega od kota do kota po skednji (podu) in pravijo, da za proso orjejo. Za njimi se proso v kote pometa, slama preč spravlja, in kadar je že dosti prostora, Kurent s kupljeno keršenco zapleše naj poprej, druge šeme za njim, in spet pravijo, da za proso orjejo ali brazde delajo. Neketri gospodarji še včasi clo pijače tim oračem dajo, in prazno véro imajo: da, kakor na pustni dan za dober plod repe, se mora pri mancanju plesati za obilnj pridelk prosa v prihodnjem letu.

H—k.

Zlati izreki.

Kdor starosti ne poštuje, se v žalosti stara; kdor jo ljubeznjivo podpéra, živí sladko, sladkeji umira.

Bolj se sveti poštenje, kakor rumeno zlato.

Puhla slava brez dobrih del je kakor klas brez zernja.

Teško je proti vetru jadrati, še bolj teško iz praznega verča piti.

Ni večje svitlobe od solnčne, ne večje milosti od materne; ako mati kaznuje, je mati mila.

Hudobneža ne gerdi, ali ogni se ga, ko ga srečaš.

Naj nesramniši plačílo je zlo za dobro vračati.

Varuj se psa, ki ne laja; on rad popada. ***

Novičar iz slavenskih krajev.

Iz Celja 6. sept. Po večdnevni hudi vročíni je naposled pohleven dežek zevajočo zemljo namočil in ohladil. Okrepčal je posebno cvetečo hajdino in zoreče grojzdje, ter že nekoliko pobito nado kmetovavcev in vinorednikov vnovič povzdignil.

Kakor se kaže, bi utegnila tista grana železnice, ki bo štajarsko deželo s koroško vezala, iz Celja na Gorotansko peljana biti. Ker je namreč že več krajín preiskanih bilo, skozi ktere bi se tjè dala železna pot napraviti, so poslednje dní tudi okoli Celja merili, ter mnoge hribe in medgorja ogledovali in preiskali. Ob tej priliki se je pokazalo, da bi nar bolj primerna pot za to železnico bila tista, ki bi od zapadne stranî Celja proti Sálogu, Velenju, skozi Hudo luknjo do Slovenograda, poleg Mislín do Drave, in odtod naprej na Koroško šla. Kakor se čuje, je nek to načertje tudi na Dunaji pri dotičnih uradih narveči dopadenje zadobilo.

J. Š.

Iz Maribora nam piše slavni naš gosp. prof. Terstenjak, da se je 6. t. m. domú povernul iz potovanja, ktero smo v „Novícah“ naznanili, in da je jako zadovolin z blagom, ktero je nabral. Radostno naznanimo to veselo novíco, ki nam je gotova priča za nove in važne pridobitke v povestnici domači. Ker ima gosp. profosor še nekoliko prostih dní, bo še nekoliko po slovenskem Štajaru se ogledal. Tako bo iskreni domoljub vès čas šolskega oddahníla veledušno žertoval velikemu delu, nabirati gradiva za dogodivščino domačo. Slava!

Iz Tersta 5. septembra. Poslednji čas se ni pri nas o nobeni drugi reči toliko govorilo, kakor od tistih šesterih morskih somov, ki so pri Citti nuovi, poleg Pirane v plitvo morje zašli, da velikáni niso mogli ne naprej, ne nazaj, in da so se tako sami vjeli. Ko se je iz začetka od njih velikosti govorilo, in so eni terdili, da so somi, drugi da so ostrozobni haji ali morski psi, se je tukaj sploh mislilo, da je ta govoríca bosa. Al ko so spodnjo čelust enega tih velikašev v Terst pripeljali, ki je sedem čevljev visoka, se nad resníco ni več dvomilo. Gosp. deželni poglavar je gosp. Freierja, varha tukajšnjega muzeuma, po pismu povabil v Citto nuovo in mu dovolil zmed njih po volji enega za Teržaški muzeum zbrati, drug se je za Dunajski muzeum odločil. Gospod Freier se zdaj z velikim veseljem v Lloydovem arsenalu krog velikana suče in ga za muzeum pripravlja. Velik hram bo moral biti, v kterem bo tak zmaj razpostavljen, ki meri po dolgosti čez 6 sežnjev, po obsežku pa čez 4. — Nek Benečan, dobrega stanú in znan zavolj svoje zares Štempiharske močí, ki je od Benetk v Mestre z razpeto dežnico v roki plaval, je prišel pretekli teden z nalašč napravljeno, le 4 čevlje dolgo in čevelj široko plehovino iz Benetk v Terst. Tri dní in nočí je bil prederznež na morji, in da ni lakote terpel, je privezal na svoj čudni čoln brešna. Celo dolgo pot je moral stati, da se je v ravnovagju obderžal. Šlo je za veliko stavo, ktero je dobil za nezaslišano prederzno delo!

Novičar iz mnogih krajev.

C. k. ministerstvo kupčijstva je za vožnjo ljudí in blaga po železnici določilo nove postave, ktere o vsih svetih moč zadobé; eno naj važnišíh določíl je, da si po kakošni okoljšini zaderžani popotnik smé vožno karto zamenjati za novo, s ktero se z drugim poznejem vozom peljati zamore. — Po naukazu c. k. ministerstva nauka bojo računske bukve za ljudske (normalne) šole vse drugač od dozdanjih; bukve za učence bojo obsegle le računske naloge (Aufgaben) s kratkim navodom vodíl (regelc), učitelji pa bojo imeli svoje bukve, v kterih bo učilo razloženo. — Po izvedi c. k. ministerstva se v našem cesarstvu, razun Laškega, letošnja letina ne more sploh slaba imenovati; krompir letos manj gnjije; na Laškem bo rajža dosti. — Od 1. maja do zadnjega julia je v celem cesarstvu letos na 925 krajih gorelo. — Dunajska vojaška sodnija je zavolj vdeležtva deržavne prekucije na Ogerskem obsodila unidan frančiškanarja Gasparíča k smerti, Andreja Rotha, mestnjana iz Pešta, k delanju okopov na 15 let, Mihela Ajerja, kondukterja, na 12 let, Alojza žl. Pankerja, korporala, na 8 let, njegovo sestro Rozalio Magocsyovo pa na 5 let. — Na Francoskem ima vlada sedaj veliko z dragíno žita opraviti; ljudstvo po več krajih s silo terja nižji ceno kruha; vlada je zavoljo tega kupila veliko žita v druzih deželah, in je pekom veléla, da naj pekó kruh na prodaj po starem, zgubo jim bo ona doplačala. — Zdej se je še le za gotovo zvedilo, v čem obstoje tiste prenaredbe, ktere je turška vlada napravila v pomirivno pismo, ktero je bilo od zastopnikov austrianske, angleške, francoske in pruske vlade na Dunaji

osnovano, da naj ga rusovski car in turški sultan poterdita in na ti podlagi po tem mir skleneta. Bilo je to pismo, kakor je bravcem „Novic“ že znano, rusovskemu caru in turškemu sultanu poslano; car rusovski je odgovoril, da je s pogodbami tega pisma zadovolin, ako ga turška vlada skoz in skoz vzame za svoje pismo. Turška vlada je pismo poterdila, tode na nekterih krajih ga je prenaredila, med kterimi prenaredbami pa nektere niso take malenkosti, kakor se je spervega govorilo. Ker je od teh prenaredb veliko govorjenja, hočemo naznaniti važniši: „Če so rusovski cari“ — stojí v Dunajskem pismu — „vsaki čas naj veči skerb za ohranjenje svobodnost in privilegij starovérske cerkve na Turškem razodevali, tako se za svojo stran sultani niso nikdar branili teh pravíc poterjevati z očitnimi djanji, ktere so vselej spričevale staro in stanovitno dobrovoljnost turške vlade do kristianskih podložnikov“. — Ti stavek je prenaredila turška vlada takole: „Če so cesarji rusovski vsaki čas zvesto skerb imeli za bogočastje (kultus) starovérske cerkve na Turškem, tak sultani niso nikdar opušali, nad ohranjenjem svobodnost in privilegij tega bogočastja in te cerkve na Turškem čuti“ itd. Cilj in konec te premembe je očiten: turška vlada noče nič vediti od tega, da rusovski cari imajo skerbeti za ohranjenje svobodnost in privilegij starovérske cerkve na Turškem. Turška vlada pripustí, da rusovski car skerbí za bogočastje starovérske cerkve, — al pravíce mu ne more dovoliti, da bi on na Turškem (tedaj v drugem cesarstvu) skerbel za ohranjenje svobodnost in privilegij svoje vére. — Dalje je v tistem stavku, kjer je od pravíc staroverske vére govorjenje, namest „se zaveže“ postavila „izreče“. — Stavek Dunajskega pisma, kteri pravi: „da turška vlada besedam in duhu pogodb v Kutšuk-Kainardji in Adrianoplu sklenjenih in brambo kristrianskega bogočastja zadevajočih, hoče zvesta ostati“, je prenaredila takole: „da hoče turška vlada besedam in duhu pogodbe sklenjene v Kutšuk-Kainardji in poterjene po pogodbi v Adrianoplu itd. zvesta ostati“, ker se sultan bojí, da, če bi stalo „pogodbam v Kutšuk-Kainardji in Adrianoplu“, bi se utegnilo misliti, da se je v Adrianoplu še kaj več zagotovilo, kakor v pogodbi Kainardjiski, in da bi se znalo meniti, da ima rusovska vlada še kakošno posebno oblast. — Tam, kjer Dunajsko pismo pravi: da sultan dovoli, „da bogočastje starovérsko ima kakor bogočastje vsih druzih prebivavcov kristianske vére po pogodbah ali posebnih dogovorih dovoljenih pridobitev deležno biti“, je prenaredila turška vlada takole: „pridobitev, ki so dovoljene ali se bojo dovolile drugim sultanu podverženim kristianskim občinam, imajo popolnoma tudi starovérci deležni biti“. Izpušene so tedaj v tem sostavku besede „po pogodbah ali posebnih dogovorih“, ker turška vlada meni, da se nasproti svojim podložnim ne more in ne smé zavezati po nobenih pogodbah; zato je po besedah „prebivavcem, ki so kristianske vére“, pristavljeno „sultanu podverženih“, da je očitno, da je tukaj govorjenje le od podložnikov turških, ne pa od tacih prebivavcov, ki stojé pod varstvom kakošne druge velike vlade. — Poslednje novíce, ki so prišle po Lloydovih barkah iz Carigrada, pravijo, da pred 13. dnevom t. m. se ne more ondi nič vediti, kako je rusovski car sprejel te prenaredbe turške vlade, in da vse tiste govoríce, ki so se že do 29. augusta zatrosile po Turškem, da je car zavergel to prenarejeno turško pismo, so na vsako vižo prezgodne, ker ne telegraf ne golobja pošta nista v stanu iz Petrograda v Carigrad tako hitro prinesti naznanil.

Obertnijstvo domače.

Izdelal nam je za našo zalo cerkev nove orgle gosp. Janez Mandlin, učenec slavno znanih gospodov: P. Rumpel-na v Kamniku, L. Moser-ja v Salcburgu, G. Froš-a v Munakovem, B. Šlimbach-a v Vircburgu, H. Berger-ja v Bambergu itd. Imajo te orgle 22 spreminov, in so tako prijetnega in čistega glasú, da se to pervo delo mladega mojstra lahko z naj slovečimi deli teverste meriti zamore. V imenu cele fare zamoremo izverstnemu delu Janeza Mandlina zasluženo hvalo dati in ga vsim gosp. duhovnom in cerkvenim predstojnikom živo priporočiti, kjer novih orgel ali poprave starih potrebujejo. Gotovo povsod bo delo mojstra hvalilo.

V imenu Trebanov *Emanvel Tomšič.*

Pri nobenem delu ni toliko pazlivosti in marljivosti potreba kakor za izdelovanje ur. Star mojster bo uro clo zkazil, ako pazljivo ne izdeluje. Taka se je v Trbovljah godila. Novo drago uro od kedaj scer slavnega mojstra izdelano smo pred 4 leti dobili, ki je bila pa žalibože! že spervega za nič. Več kot 10 krat je mojster jo popravljal, pa zastojn, ura le ni šla. K sreči pride Janez Oblak k nam (že dvakrat v Novicah pohvaljen samouk iz Zučen na Gorenskem), on uro razdene in jo v treh tednih skoro čisto prenaredí pa popravi, da dvé leti od tiste dobe brez opotike vedno dobro gre in prav kaže. Ker je Janez Oblak letos k eni naših podružnic tudi novo uro po nizki ceni prav lepo in umetno, zvesto in stanovitno izdelal, mu gré za to reč pravična in očitna hvala.

Iz Trbovlj na Štajarskem. J. Hašnik, fajm.

Delitev Jakšićev.

(Serbska poslovenjena.)

Mesec graja mi danico zvezdo:
Kje si bila, o danica zvezda?
Kje si bila, kje si dan gubila?
In danica njemu odgovarja:
Jaz sim bila, jaz sim dan gubila
Tam nad belim gradom Beligradom;
Gledala sim čudo preveliko,
Tam delita brata očetvino
Jakšić Dmitar in Bogdane Jakšić.
Lepo sta se brata pogodila,
Očetvino svojo razdelila:
Dmitar vzame zemljo Karavlaško,
Karavlaško in Karabogdansko,
In Banat vès do Donave reke;
Bogdan vzame sremsko zemljo ravno,
Sremsko zemljo in Posavlje ravno,
Ino Serbske do Užica grada;
Dmitar vzame doljne dele grada
Ino grad na Donavi Nebojšo;
Bogdan vzame gornje dele grada,
In Rožico cerkvo nasred grada.
Pa o malem sta se sperla brata,
Le o malem, da ni imena vredno,
O konjiču vranca in sokolu,
Dmitar hoče konja vranca imeti,
Vranca konja, sivega sokola;
Bogdan njemu ne da, ne jednega.
Kadar se je zjutraj dan napočil,
Dmitar vzame vranca velikega,
Ino vzame sivega sokola,
Pa odide na lov u planino
In pokliče ženko Angelijo:
Angelija, moja zvesta ženka!
Zavdaj bratu mojemu Bogdanu,
Ako njemu pa zavdati nečeš,
Ne pričakuj me u belem dvoru.
Ko to čuje ženka Angelija,
Ona sede skerbna, nevesela,
Sama misli, sama beseduje:
Kaj li če ta sinja kukovica!
Da zavdala svaku svojemu bi,
Je pri Bogu velika pregreha,
In od ljudstva graja in sramota,
Reklo mi bo malo in veliko:
Glejta tam li uno nesrečnico,
Ki zavdala svojemu je svaku.
Ako li mu pa zavdati nečem
Ne smem moža čakati u dvoru.

(Konec sledí.)

Natiskar in založnik *Jožef Blaznik v Ljubljani.*